

UKM 04/16 Reformator i dag – i Luthers fotspor Vedtak

I 2017 markerer Den norske kirke sammen med flere Lutherske kirker rundt om i verden at det er 500 år siden begynnelsen på reformasjonen. Luther var selv ung da han begynte å utvikle sine teologiske synspunkter om tro, makten kirken hadde og sakramentene. En del av den lutherske arven ligger i vår tradisjon for å sette evangeliet først og fortolke og re-
fortolke evangeliet i lys av ny kunnskap. "Ecclesia semper reformanda est" kan oversettes som at kirken er i kontinuerlig reformasjon. Ungdommens kirkemøte 2016 tar oppdraget og arven fra Luther og de tidlige reformatorene på alvor, samtidig som man tar avstand fra noen av de mer problematiske sidene ved den lutherske arven, slik som Luthers antisemittiske holdninger.

Ungdommens kirkemøte behandlet i 2009 (sak 04/09) en sak om hva det vil si å være luthersk kirke i dag. Der ble det uttalt:
"(...) Samtidig har vi en luthersk arv. Martin Luther var prest og lærer på 1500-tallet, og satte i gang en stor reformasjon av kirken. Det har ført til at de som fulgte Luthers lære i dag kalles lutherske kirker, slik som Den norske kirke. For Luther var det viktig at evangeliet ble forkynt rett og var grunnlaget for all kristen tro og lære. Sakramentene, som er dåp og nattverd, er også grunnleggende viktige for kirken(...) Et av de viktigste poengene for Martin Luther, var at det er troen (på Jesus) alene som frelser. (...)Ikke noe mennesker gjør kan føre dem nærmere Gud, kun troen som gis som en gave."¹

Hva betyr det å være en reformator i dag?

Å være reformator i dag er å leve i spenningen mellom det å skape noe nytt, og det å finne tilbake til røttene. Reformasjonen førte til konfesjonalisering av kirkene og dannelse av nye kirkesamfunn. Luther begynte ikke med å spørre seg om hvordan han kunne gjøre avlatshandel og helgendyrkelse aktuelle i en ny tid. Han oppdaget kjernen i den kristne troen, og endte derfor med å gjøre radikale endringer som fortsatt har betydning, fem hundre år senere. Vi mener derfor at kirkens «pågående reformasjon» må ha sitt utspring i de bibelske tekstene og bekjennelsesskriftene.

¹ [https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/ungdommens-kirkemote/saksdokumenter-og-vedtak/ungdommens-kirkemote-20.06.2009---24.06.2009/\(sak 04/09\)](https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/ungdommens-kirkemote/saksdokumenter-og-vedtak/ungdommens-kirkemote-20.06.2009---24.06.2009/(sak%2004/09))

Ordforklaringer/

Ordforklaringer/

Fakta e.l.

Evangelium: Ordet evangelium kommer fra gresk og betyr "godt budskap". Når vi forkynder evangeliet forkynder vi budskapet om Jesus Kristus.

Reformasjon: Reformere betyr å forme på nytt, fornye, omdanne. Martin Luther satte i gang startskuddet for reformasjonen i 1517, da han spikret sine 95 teser opp på Slottskirken i Wittenberg

Avlatshandel: En praksis kirken hadde der folk kunne betale kirken penger for å få mindre tid i skjærsilden.

Antisemittisme: Antisemittisme benyttes vanligvis som betegnelse for fiendtlige holdninger og handlinger rettet mot jøder fordi de er jøder.

Konfesjon: Kirkelig retning som understreker trossamfunnets egenart og bekjennelsesskrifter.

Diakoni: Diakoni betyr "tjeneste". I Den norske kirkes plan for diakoni fra 2007 defineres diakoni slik: "Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Det er evangeliet i handling og

UKM 2016 mener at man må fastholde og oppløfte bekjennelsesskriftene til Den norske kirke, som er et felles grunnlag for de Lutherske kirker i verden. Disse tekstene er en plattform som gir en god forutsetning for å tolke evangeliet og vår egen tradisjon i lys av noe konkret. Men gode og varige endringer må også bunne i vår kristne arv. Hvis vi oppdager hvilket budskap vi forvalter, blir det også nødvendig for oss å gjøre det relevant for folk rundt oss. Reformasjon handler ikke bare om å lage noe nytt. Det handler om at kirken skal få formen tilbake; re-formeres, og være det den var ment til å være. Men i en ny tid kan det innebære helt nye uttrykksformer i praksis.

Trosopplæring er et helt sentralt ledd i å gjøre barn og unge til reformatorer. UKM 2016 mener at Den norske kirke trenger ungdom som er i stand til å reflektere om troen, og som ser hvilke konsekvenser den burde få for livet og kirken i dag. Kirkelige ledere og ansatte burde legge til rette for at ungdom kan være med å tolke de bibelske tekstene i lys av ungdommens egne erfaringer f.eks gjennom bibelgrupper eller andre samlinger. Trosopplæring er en sentral del av vår lutherske arv, og UKM 2016 mener at det fortsatt er en nøkkel for å kunne fortsette å være en reformerende kirke. I trosopplæringen må det være et større fokus på vår felles reformatoriske arv, ved å trekke frem Luther og de sentrale poengene i den Lutherske tro.

Møteplasser & Fellesskap

”Du skal vite at det å tjene Gud ikke betyr noe annet enn å tjene din neste i kjærlighet og gjøre vel mot ham om det så gjelder barn, hustru, tjener, fiende, venn, uten forskjell hvem han enn er som trenger deg til legeme og sjel, og hvis du enn kan hjelpe legemlig og åndelig. Dette kalles gudstjeneste og gode gjerninger”
– Martin Luther

Det å være kirke handler om fellesskap. Et viktig spørsmål er hvordan man ønsker at dette fellesskapet får sin form. I vår lutherske kirke er det en viktig grunntanke at medlemmene påvirker utviklingen av kirken. Derfor er det avgjørende at alle medlemmer må komme til orde, slik at man blir hørt. UKM 2016 mener derfor at det er viktig at det er en tidlig opplæring tilstede for å lære unge i dag til å la seg involvere og delta i beslutninger som har betydning for kirken.

UKM 2016 mener det er viktig å myndiggjøre ungdom til å være aktive bidragsyttere og makttagere i Den norske kirke, ved å f.eks legge til rette for deltagelse i Gudstjenesten og beslutningsorganer, både lokalt, nasjonalt og globalt.

Ungdom er i en unik posisjon til å være med på å re-forme kirken, tilgjengelighet på informasjon og det mangfoldige samfunnet er noe ungdom i dag er vokst opp med, i større grad en tidligere generasjoner. Mange ungdom har også kontakt med mennesker fra hele verden via sosiale medier o.l. Dette nettverket er en styrke ungdom besitter i større grad enn tidligere. Vi er alle kalt til å være unge reformatorer i dag. Videre mener UKM 2016 at det er helt nødvendig at ungdom blir gitt midler og rom til å skape nye møteplasser for å dele tro, tanker og erfaring.

Kirken må være tilgjengelig for ungdom og en naturlig møteplass for å lære, utforske og snakke om tro & tvil. Det kan f.eks skapes samtalegrupper hvor ungdom kan diskutere tro, med en kirkelig medarbeider tilstede. Menigheter må bli gitt de ressursene som trengs for å følge opp ungdom i større grad. Det må utdannes flere trosopplærere og det må bli brukt mer midler på å drive kontinuerlig ledertrening i menigheter i samarbeid med forskjellige kristne barne- og ungdomsorganisasjoner. Hvis den norske kirke skal kunne fortsette å være Norges folkekirke, med det ansvar det innebærer, og fortsette å være en kirke som er i stadig reform, må kirken gjøres mer tilgjengelig for ungdom. UKM 2016 har en rekke forslag til hvordan dette kan oppnås:

- Få flere ungdom inn i kirkedemokratiet.
- Oppfordre kirkelige ansatte og ledere til å inkludere ungdom i forskjellig arbeid som pågår i menigheten, som f.eks Gudstjenester.
- Skape møteplasser hvor ungdom og engasjerte rådgivere/andre kirkelige medarbeidere kan diskutere utfordringer og muligheter.
- Gi ungdom ansvar til å tolke bibeltekstene, og bidra med mer bibelforståelse, ved å bli utfordret til å holde preken på gudstjenesten eller andakter på samlinger.
- Oppfordre ungdom i menigheter til å stille spørsmål og tørre å snakke om tro utenfor kristne miljøer.
- Inkludere ungdom i evalueringer som pågår i kirken.
- Videreutvikle gudstjenester som er rettet mot ungdom, og benytte seg av fleksibiliteten med tanke på når gudstjenesten avholdes og innholdet, som musikk o.l. Varierte gudstjenester kan trekke folk i alle aldre.
- Fortsette å arbeide for at hele menigheten kan samles rundt hovedgudstjenesten som ett fellesskap.
- Informere ungdommen i menighetene om kirkens ungdomsdemokrati og om kirkevalget.
- Kirken må være tilstede på utdanningsmesser, skolebesøk m.m.

Ungdom trekker ungdom. Kirken må gi ungdommen muligheten til å skape sitt eget rom i kirken i samarbeid med menigheten sin. Det er avgjørende for å få et eierskap og skape ett fellesskap der unge og eldre kan utvikle sin tro sammen med hverandre. UKM 2016 mener at ved å få ansvaret som unge reformatorer kan ungdom få inspirasjon til å ta eierskap og plass i kirken, og oppfordrer alle unge reformatorer til å bringe evangeliet ut til folk, f.eks ved å holde andakter eller gudstjenester andre steder en kun i kirkebygget. UKM 2016 mener det er helt avgjørende at menigheter samarbeider om å drive ungdomsarbeid. Det er også viktig å fortsette arbeidet med å gjøre gudstjenesten mer virkelighetsnær ungdom. For reformasjonen spilte musikken en helt sentral rolle, derfor mener UKM 2016 at det er viktig at ungdom blir inkludert i valg av musikk i hovedgudstjenesten og ikke bare i ungdomsgudstjenester.

Språk

”Vi kan ikke benekte at selv om evangeliet har kommet bare ved Den Hellige Ånd og kommer slik hver dag, så kommer det likevel til oss og ved hjelp av språkene, og det er også ved hjelp av språkene at det utbres. Derfor må det også holdes oppe ved hjelp av dem”

- Martin Luther

Noe av det viktigste i vår reformatoriske arv er tilgjengeliggjøringen av Bibelen og liturgien. Luther kjempet for at ordet og sakramentene skulle være tilgjengelige og forståelige for alle, bibelen skulle kunne leses på folk sitt eget språk. Norge er et land med flere offisielle språk og med stadig flere og større språklige minoriteter. Menighetene må selv se hvilke utfordringer og ressurser som finnes lokalt, og hvordan bibeltekster, salmer og liturgi kan gjøres tilgjengelig for minoriteter i egen menighet. Ser vi ut over våre egne landegrenser er Luthers oversettelsesprosjekt langt fra fullført; det er fortsatt mange som mangler hele eller deler av bibelen på sitt språk.

Samisk språk & kirkeliv

UKM 2016 mener at det må legges til rette for at samisk kirkeliv blomstrer og blir satt på dagsorden, spesielt i områder med samisk befolkning. Samtidig mener UKM 2016 at samisk språk, kultur og kirkeliv ikke skal være utelukkende for menigheter/områder med samisk befolkning, men også være en del av hele Den norske kirkes virke. Fremdeles er ikke bibelen oversatt fullstendig til alle de tre samiske språkene. Både lulesamisk og sørsamisk bibelarbeid er på gang. Nordsamisk bibel kommer i ny oversettelse i 2019, den første siden 1896. Som Norges urfolk har samisk kirkeliv en helt sentral plass i Den norske kirke. Samer i Norge er en permanent minoritet og UKM 2016 mener at det alltid må være majoritetens oppgave å gi rom for samisk kirkeliv, kultur og språk i hele landet. KM 2011 vedtok Strategiplan for samisk kirkeliv, der det uttales at det skal sikres likeverdighet og synlighet. (KM 8/11)² Samisk kultur har en særskilt sterk tilknytning til naturen. Derfor er det viktig å påpeke forvalteransvaret mennesker har blitt gitt av Gud i skapelsen. Som unge reformatorer har samisk ungdom en særlig nærhet til dette forvalteransvaret for skaperverket.

Tegnspråk & Døvekirken

UKM 2016 holder fast ved at tilgjengelighet til de bibelske skriftene er avgjørende i kirkens pågående reformasjon. Døvekirken er et godt eksempel på at kirken kan fornye seg; ved bruk av teknologi har Ordet blitt tilgjengelig på en ny måte. Døvekirken lever i spennet mellom fornyelse og tradisjon. UKM 2016 mener at det er avgjørende at også hele Bibelen blir fullstendig oversatt til tegnspråk.

Diakoni & Politikk

”Det finnes ikke noen større gudstjeneste enn den kristne kjærlighet som hjelper og tjener de nødlidende” - Martin Luther

---

² https://kirken.no/globalassets/kirken.no/migrering/km_08_11_samisk_strategiplan.pdf

Diakonien er en vesentlig oppgave i kirken. Diakoni handler om at kirken kontinuerlig må være på leting etter å avdekke og å lindre nød og fortvilelse. Det kan for eksempel handle om ensomhet, grupper som faller utenfor eller flykninger. Dette handler om at mennesker og skaperverket ikke er til salgs. Vi som kirke må avdekke hvor uretten skjer og vise handlekraft i møte med dette. Som kirke er vi alltid kalt til å fremme rettferdighet. UKM2016 ser at diakonitjenesten i dagens kirke er en tjeneste som er lite synlig i store deler av landet. Det er et behov for flere diakoner i kirken, som aktivt arbeider ut mot institusjoner i samfunnet som f.eks sykehjem, skoler osv. og ikke minst rettet inn mot dagens ungdomskultur. Det å ha en tydelig diakonal tjeneste for ungdom, er med til å gjøre ungdom i stand til å ta ansvar for kirken og drive den kontinuerlige reformasjonen fremover. Derfor er det avgjørende med et godt samarbeid mellom ungdomsarbeidere og diakoner. UKM 2016 mener at ungdom har en helt sentral rolle i å drive diakonalt arbeid for sin neste. Det er viktig å presisere at ungdom må bli gitt muligheten til å bidra i menigheter rundt om i Norge, med flyktninghjelp, tiltak for eldre osv.

Kirken har til alle tider vært en etisk og politisk aktør, helt fra da Jesus kastet ut selgerne fra tempelet (Matt 21,12-13). UKM 2016 minner om at ungdom er både fremtid og nåtid i kirken, derfor spiller ungdommens stemme en avgjørende rolle når kirken uttaler seg om politiske saker. Fordi Den norske kirke er en folkekirke må den fortsette å være partipolitisk uavhengig. Likevel mener UKM 2016 at det er helt naturlig at kirken uttaler seg i konkrete situasjoner som berører det kristne verdigrunnlaget, som f.eks Forvaltningsansvaret over skaperverket, menneskerettigheter o.l. Politiske saker angår alle, også kirken, ettersom kirken er en del av samfunnet. UKM 2016 mener derfor at det er helt naturlig at kirken uttaler seg i konkrete situasjoner som berører det kristne verdigrunnlaget, som f.eks Forvaltningsansvaret over skaperverket, menneskerettigheter o.l. UKM 2016 mener det er viktig at Den norske kirke skiller mellom praktisk politikk og etisk prinsipiell politikk.

Tro i hverdagen

Luther kjempet for at troen ikke skulle være en aktivitet forbeholdt kirken og presteskapet, men at man også skulle få muligheten til å praktisere kristendom i sine hjem. Mennesker ble selv gitt ansvar og makt til å utforske troen. Gjennom å kunne lese Bibelen på sitt språk, syng salmer og økt fokus på bønn i hjemmet, oppnådde man en hverdagsliggjøring av troen som gjorde den mye mer tilgjengelig for allmennheten.

Reformasjonen satte i gang en bevegelse som blant annet innebar at husfolk skulle ha andakter, at man skulle be for maten i hjemmene, salmesang på morsmålet m.m. Luther laget den lille katekismen for å hjelpe hjemmene med dette.

UKM 2016 mener at hverdagsliggjøringen av troen i hjemmet er like relevant i dag som på Martin Luthers tid. Mange praktiserer tro utenfor hjemmet, i ulike kristne barne- og ungdomsorganisasjoner og aktiviteter. UKM2016 ønsker å revitalisere trospraksisen i hjemmet. Hvordan kan man skape trygge rammer i hjemmet for å snakke om tro? Det er en selvfølgelighet at ungdom også er med på å bidra til dette. Det er ikke bare bestemor som skal holde troen varm i familien. Ungdom i dag har unike erfaringer, som gir uttrykk i hvordan man tenker og praktiserer tro, gjennom musikk, bønn og dialog. Like viktig mener UKM 2016

at språket som brukes i gudstjenesten må bli mer tilgjengelig, man må etterstrebe et språk i forkynnelsen som er virkelighetsnært ungdom, og ikke virker fremmed og for akademisk.

UKM 2016 utfordrer/oppfordrer menigheter i Den norske kirke til å:

- Gi ungdom den naturlige rollen de har til å være med å tolke bibeltekster og bringe evangeliet ut, i samarbeid med kirkelige medarbeidere.
- Inkludere ungdom i utførelsen og utarbeidelsen av gudstjenesten og annet kirkelig arbeid.
- Gå i dialog med kommuner om en felles satsing på diakonale stillinger.
- Snakke om tro og trospraksis i hjemmet gjennom trosopplæringstiltak. Det oppfordres sterkt til å ha mer praksisrettet trosutøvelse, f.eks ved å vise nestekjærlighet ovenfor sin neste i lokalsamfunnet.
- Jobbe for å styrke ungdomsdemokratiet ved å sende ungdommer til bispedømmenes ungdomsting.
- I økt grad benytte seg av ressursene som ligger i det samiske kirkelivet i sitt menighetsarbeid, uavhengig av antall samer i menigheten.
- Skape nye møteplasser, som bibelgrupper/samtale grupper og arbeide for lederkurs, der dette ikke finnes.
- Ta i bruk ressurser og midler til å utvikle nye musikalske uttrykk f.eks ved å gå til innkjøp av instrumenter og lydanlegg.
- Identifisere språklige minoriteter i lokalmenigheten, og vurdere tiltak for å gjøre gudstjenesten mer tilgjengelig for dem.

UKM 2016 utfordrer/oppfordrer Kirkemøtet til å:

- Overføre mer beslutningsmyndighet til Ungdommens kirkemøte i saker som angår ungdom. Jmf. Prosessen med å utvikle ny kirkeordning.
- Legge til rette for at hele Bibelen snart blir tilgjengelig på alle de tre samiske språkene, og kontinuerlig følge opp dette.
- Legge til rette for at hele Bibelen snart blir tilgjengelig på tegnspråk, og kontinuerlig følge opp dette.
- Bevilge midler til kirkemusikken, slik at kirkemusikere sammen med ungdom kan utforske flere varierte musikalske uttrykk, f.eks til innkjøp av flere instrumenter og lydanlegg.

UKM 2016 utfordrer Samisk kirkeråd til å:

- Gjøre ressursene som ligger i det samiske kirkelivet mer tilgjengelig og synlig for menighetene.

UKM 2016 utfordrer/oppfordrer Kirkerådet til å:

- Revitalisere og fremheve sentrale poenger fra Luthers lille katekisme ved f.eks å lage en versjon for ungdom, med et mer ungdommelig språk og flere ressurser som salmer, og andre kristne sanger.
- Fortsette, og å intensivere rekrutteringsarbeidet til kirkelige stillinger, ved f.eks tilstedeværelse på utdanningsmesser, skolebesøk m.m
- Ta på alvor samisk tilknytning til naturen, ved å utvikle særlig politikk rundt forvaltning av skaperverket, i samarbeid med samisk kirkeråd.
- UKM 2016 oppfordrer Kirkerådet til å sette mobbing mot ungdom som praktiserer sin tro i samfunnet på agendaen. Religionsfrihet er en menneskerettighet.

UKM 2016 utfordrer Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål (UFUNG) til å:

- Utarbeide en sak til UKM 2017 om ungdomsdemokratiets plass i en ny kirkeordning.

UKM 2016 utfordrer kristne barne- og ungdomsorganisasjoner tilknyttet Den norske kirke til å:

- Sende delegater til bispedømmenes ungdomsting.
- Sende delegater til UKM
- Følge opp vedtak fra UKM og ungdomsting.

UKM 2016 utfordrer kirkemusikere til å:

- Utforske flere musikalske uttrykk, inkludere ungdom i videreutvikling av musikk i gudstjenesten, og andre sammenhenger.
- Arbeide for å bruke mer samiske salmer og samisk liturgi i hele landet.
- Bruke musikalske uttrykk bevisst for å fornye og gjøre tilgjengelig den Lutherske salmetradisjonen.
- Legge til rette for at ungdom kan medvirke i gudstjenesten med musikalske innslag m.m
- Inkludere ungdom i valg av salmer/sanger.